

ARBOGA KOMMUN

Riktlinjer för serveringstillstånd Arboga kommun

2022-08-24

Innehåll

1	Allmänt	5
1.1	Allmänna förutsättningar för tillståndsgivning.....	5
1.2	Kommunens mål med riktlinjer för serveringstillstånd.....	7
2	Ansökan och handläggning	8
2.1	Handläggningstider vid ansökan.....	8
2.1.1	Rättsregel.....	8
2.1.2	Riktlinjer	8
2.2	Kommunens informationsskyldighet med mera	8
2.2.1	Rättsregel.....	8
2.3	Riktlinjer avseende serveringslokal och mat	9
2.4	Remissyttranden	10
2.4.1	Rättsregel.....	10
2.4.2	Riktlinjer	10
2.5	Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl.....	10
2.5.1	Rättsregel.....	10
2.5.2	Riktlinjer	11
2.6	Kommunens tillsynsverksamhet	12
2.6.1	Rättsregel.....	12
2.6.2	Riktlinjer	12
2.7	Tillsynsavgifter	13
2.7.1	Rättsregel.....	13
2.7.2	Riktlinjer	13
3	Riktlinjer vid servering	14
3.1	Serveringstider	14
3.1.1	Rättsregel.....	14
3.1.2	Riktlinjer	14
3.2	Ordning och nykterhet.....	15
3.2.1	Rättsregel.....	15
3.2.2	Riktlinjer	15
3.3	Uteserveringar.....	16
3.3.1	Rättsregel.....	16
3.3.2	Riktlinjer	17
3.4	Gemensamt serveringsutrymme	17
3.4.1	Rättsregel.....	17
3.4.2	Riktlinjer	17
3.5	Cateringverksamhet	18
3.5.1	Rättsregel.....	18
3.5.2	Riktlinjer	18
3.6	Kryddning snaps	18
3.6.1	Rättsregel.....	18
3.6.2	Riktlinjer	19
3.7	Provsmakning	19
3.7.1	Rättsregel.....	19
3.7.2	Riktlinjer	19
3.8	Villkor vid meddelande av serveringstillstånd.....	20

3.8.1	Rättsregel.....	20
3.8.2	Riktlinjer	20
3.9	Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap.....	21
3.9.1	Rättsregel.....	21
3.9.2	Riktlinjer tillfälliga tillstånd till allmänheten	21
3.9.3	Riktlinjer tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap.....	22
3.10	Alkoholservering på särskilda boenden.....	23
3.10.1	Rättsregel.....	23
3.10.2	Riktlinjer för alkoholservering på särskilda boenden.....	23

---

1 Allmänt

Arboga kommun har sedan 1996 haft riktlinjer för serveringstillstånd som ett komplement till bestämmelserna i alkohollagen.

I regeringens betänkande "En samlad strategi för alkohol- narkotika-, dopings- och tobakspolitiken 2016-2020" *Socialutskottets betänkande 2015/16:SoU8* framhålls vikten av att minska tillgången av alkohol, narkotika, dopningsmedel. Antalet barn och unga debuterar tidigt med alkohol ska minska. Antalet kvinnor och män samt flickor och pojkar som utvecklar ett skadligt bruk, missbruk eller beroende ska succesivt minska. Antalet personer som dör och skadas på grund av sitt eget eller andras bruk av alkohol och narkotika ska minska. Detta är de uttalade övergripande målen med den samlade strategin. Bland insatsområdena framhålls en samordnad, effektiv och likvärdig alkohol- och tobaktillsyn.

1.1 Allmänna förutsättningar för tillståndsgivning

Alkohollagen är en social skyddslag som finns för att begränsa alkoholens skadeverkningar. Syftet är att skyddet för människors hälsa går före företagsekonomiska eller näringspolitiska hänsyn.

Spritdrycker, vin, annan jäst alkoholdryck eller starköl får inte säljas om det inte föreligger rätt till det enligt alkohollagen. Det krävs tillstånd för försäljning av dessa drycker.

Arboga kommuns riktlinjer för serveringstillstånd uppmärksammar speciellt vad som skall gälla avseende alkoholpolitiska olägenheter, serveringslokalens beskaffenhet, serveringstider, uteserveringar och tillfälliga tillstånd.

Det är, oavsett remissinstansernas yttranden, kommunen som fattar beslut i ärenden som rör serveringstillstånd.

Vid en ansökan om tillstånd att servera alkohol prövas dels den sökandes lämplighet dels lokalernas lämplighet. Den allmänna standarden, på såväl maten som på miljön, är avgörande för möjligheten att få ett serveringstillstånd.

Serveringslokalen ska omfatta ett visst avgränsat utrymme och vara överblickbar, vilket är grundläggande för alla typer av serveringstillstånd. Serveringslokalen ska vara utrustad med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matservering. Det är inte meningen att serveringstillstånd ska kunna ges för gatukök och liknande miljöer. Gästerna ska i normalfallet kunna beställa och bli serverade vid bordet.

Trappor, toaletter och dylikt är inte serveringsytor. Serveringslokalen ska vara lämplig från brandsäkerhetssynpunkt.

Den sökande skall ha god vandel och vara väl förtrogen med den svenska alkohollagstiftningen. Med god vandel menas att den sökande ej har brottslig belastning, att han är ekonomiskt skötsam samt har gjort rätt för sig till det allmänna. När sökande är en juridisk person är det kommunen som bedömer vilka personer som är att betrakta som PBI (personer med betydande inflytande i rörelsen) och som ska prövas utifrån personlig och ekonomisk lämplighet.

Genom obligatorisk remiss till polismyndighet kontrolleras den sökande gentemot polisens belastningsregister.

Innan en ansökan kan beviljas ska sökanden genomföra ett godkänt kunskapsprov som administreras av kommunen. Provet tillhandahålls av Folkhälsomyndigheten. Om sökande är en juridisk person eller förening är det hälften av de personer med betydande inflytande i rörelsen och som ska vara aktiva i serveringen som ska klara kunskapsprovet. Det är kommunen som bedömer vilka dessa personer är.

Ett serveringstillstånd gäller tills vidare om ej annat beslutats.

Serveringsstället ska ha ett eget kök och tillhandahålla lagad eller på annat sätt tillredd mat. Det ska finnas ett varierat utbud av för-, huvud- och efterrätter. Lokalen skall vara registrerad av miljökontoret som livsmedelsanläggning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004.

Allmänna grundsatser för serveringspolitiken har sedan länge varit att ordning och nykterhet skall råda vid servering.

Utöver kraven på sökandens och lokalernas lämplighet kan kommunen avslå en ansökan om serveringstillstånd, om alkoholservering kan befaras medföra olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller om det av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa.

1.2 Kommunens mål med riktlinjer för serveringstillstånd

- Att minska överkonsumtion av alkohol. Särskilt fokus ska ligga på ungdomar och unga vuxna.
- Att bidra till en förbättrad folkhälsa.
- Att bidra till att endast seriösa entreprenörer erhåller tillstånd.
- Att tydliggöra sambandet mellan matsservering och alkoholservice.
- Att se till att den som söker tillstånd ska få ett professionellt och tydligt bemötande.
- Att verka för fler alkoholfria ungdomsmiljöer och ungdomsarrangemang.

---

2 Ansökan och handläggning

2.1 Handläggningstider vid ansökan

2.1.1 Rättsregel

Enligt 5 § alkoholförordningen ska en kommun fatta beslut i ett ärende om serveringstillstånd inom fyra månader från det att en fullständig ansökan har kommit in till kommunen. Om det är nödvändigt på grund av utredningen får handläggningstiden förlängas med högst fyra månader. Kommunen ska informera sökanden om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

2.1.2 Riktlinjer

Arboga kommun strävar efter att hålla så korta handläggningstider som möjligt i ärenden som rör serveringstillstånd, då vi är medvetna om att en ny tillståndshavare vill starta verksamheten så fort som möjligt. Innan beslut fattas ska dock remisser skickas till olika myndigheter. Därefter ska ett tjänstemannaförslag presenteras i olika politiska instanser.

Normal handläggningstid för stadigvarande tillstånd är ca 2 månader från det att en komplett ansökan har inkommit till myndigheten och för tillfälliga tillstånd till allmänheten är handläggningstiden beräknad på samma sätt (2 månader). Normal handläggningstid för tillfälliga tillstånd till slutet sällskap är en vecka.

Handläggningstiden för en ansökan om gemensamt serveringsutrymme beräknas till cirka 2 månader räknat från den dag ansökan är komplett.

Det som kan förlänga beslutsprocessen är om till exempel sökanden inte klarar kunskapsprovet inom rimlig tid.

Handläggningstiden är också beroende av gällande delegationsordning. Normalt är handläggningstiden kortare om tjänsteman har delegation att fatta beslut i ärendet.

2.2 Kommunens informationsskyldighet med mera

2.2.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 9 § alkohollagen har kommunen en skyldighet att informera om vad som gäller enligt denna lag och anslutande författningar.

2.3 Riktlinjer avseende serveringslokal och mat

Miljökontoret ger bekräftelse att lokalen är registrerad som livsmedelsanläggning.

Lokaler som används för servering till allmänheten eller för servering till slutna sällskap av den som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämpliga från brandsäkerhetssynpunkt.

Serveringsstället ska ha tillräckligt antal sittplatser för gäster och ha en matsal. Ett riktvärde är att minst 25 % av gästerna på stället ska kunna sitta vid ordentliga bord i en matsal.

Ett varierat utbud av lagad eller på annat sätt tillredd mat, för-, huvud- och efterrätter, ska tillhandahållas under hela serveringstiden. Efter klockan 23 är det tillräckligt med ett fåtal (minst 3) enklare rätter.

Det ska finnas menyer som innebär att restaurangen verkligen visar att man vill sälja mat. Prisbilden ska vara sådan att mat också erbjuds i praktiken.

Sökanden ska genom att avlägga ett prov hos kommunen visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningenligt sätt utöva serveringsverksamheten. Om sökande är en juridisk person är det de fysiska personer som har ett betydande inflytande i rörelsen, PBI, och är aktiva i serveringsverksamheten som ska göra provet.

Kommunen ska vid sin prövning av en sökandes kunskaper i alkohollagen använda prov framtagna av Statens folkhälsoinstitut. Sökanden har möjlighet att göra två omprov, därefter måste en ny ansökan göras.

För godkänt resultat krävs att sökanden uppnår minst 75 procent rätta svar inom varje delområde som ingår i provet. Det bör observeras att det inte är möjligt enligt alkohollagen att göra ett prov innan en skriftlig ansökan har inkommit till kommunen.

Utifrån behovet försöker kommunen tillsammans med andra kommuner anordna utbildning i ansvarsfull alkoholservice för restaurangernas personal.

Kommunen anser det vara av vikt att restauranger med serveringstillstånd har en genomtänkt alkohol- och drogpolicy för en säker och trygg miljö för både personal och gäster. Policyn ska vara väl känd av alla berörda.

2.4 Remissyttranden

2.4.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 11 § alkohollagen ska kommunen hämta in polisens yttrande vid en prövning av ett stadigvarande serveringstillstånd, såväl till allmänheten som till ett slutet sällskap.

Kommunen ska också hämta in polisens yttrande vid en prövning av tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten, om det inte rör sig om ett litet arrangemang. Enligt 8 kapitlet 16 § ska också de lokaler som används för stadigvarande servering vara brandsäkra. Brandsäkerheten kan också vara något som kommunen behöver beakta när den prövar en ansökan om tillfälligt serveringstillstånd.

2.4.2 Riktlinjer

Polismyndigheten är en obligatorisk remissinstans. Övriga remissinstanser som kommunen använder vid behov är: Skatteverket, kronofogdemyndigheten, räddningstjänsten och miljökontoret (när det gäller serveringstider och eventuella störningsrisker för närboende). Även andra remissinstanser kan förekomma.

Genom att skicka remisser till olika myndigheter kontrolleras den sökandes vandel, det vill säga att den sökande inte är brottsligt belastad, att han är ekonomiskt skötsam samt har gjort rätt för sig till det allmänna (skatter, moms och arbetsgivaravgifter).

Polismyndighetens yttrande om ordningsläget i området för den tilltänkta etableringen och miljöförvaltningens bedömning av störningsrisken för närboende ska tillmätas stor vikt vid tillståndsprövningen.

2.5 Olägenheter på grund av serveringsställets belägenhet eller andra skäl

2.5.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 17 § alkohollagen får kommunen vägra serveringstillstånd om serveringsstället på grund av placering eller andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller medföra särskild risk för människors hälsa.

Kommunerna bör i sina riktlinjer ange vilka kriterier de tillämpar vid bedömningen, för att det ska bli tydligare för dem som ansöker om serveringstillstånd.

Kommunen måste dock alltid bedöma samtliga omständigheter i det enskilda fallet.

2.5.2 Riktlinjer

Det finns enligt alkohollagen ingen generell "rätt" att få serveringstillstånd. Kommunen skall bedöma risken för eventuella alkoholpolitiska olägenheter. Polismyndighetens yttrande om ordningsläget i området för den tilltänkta etableringen och miljöförvaltningens bedömning av risken för att störningar uppkommer för närboende, ska tillmätas stor vikt vid tillståndsprövningen.

Det ska för en kommun vara möjligt att förhindra restaurangetablering med servering av alkoholdrycker på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl som kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. Det som här menas med serveringsställets belägenhet är särskilt känsliga områden såsom närheten av skolor eller ungdomsgårdar där ungdomar vistas eller samlas, redan etablerade missbruks- eller brottsbelastade miljöer, utpräglade bostadsområden där buller från serveringsstället kan ge upphov till störningar med mera, och som kan innebära risker för uppkomsten av olika alkoholrelaterade olägenheter

Efter en helhetsbedömning kan föreligga alkoholrelaterade olägenheter då:

- Polismyndigheten avstyrker ansökan med hänvisning till ordningsproblem på eller omkring serveringsstället.
- Miljökontoret avstyrker ansökan med hänvisning till att närboende utsätts, eller riskerar att utsättas för, bullerstörningar från serveringsstället.
- I de fall där kommunen äger kännedom om missförhållanden på serveringsstället eller angående sökandes lämplighet.

För att motverka en osund utveckling i samband med alkoholservering skall särskild uppmärksamhet riktas på:

- områden som är särskilt känsliga ur ordnings- och bullersynpunkt.
- särskilt känsliga områden i anslutning till ungdoms-, sport- och idrottsmiljöer.

Nyetablering i ovanstående områden skall bedömas restriktivt och serveringsställets verksamhetsinriktning (målgrupp, pub, matrestaurang, nattklubb etcetera) skall särskilt uppmärksammas.

2.6 Kommunens tillsynsverksamhet

2.6.1 Rättsregel

Kommunens tillsynsansvar för områdena servering av alkoholdrycker och marknadsföring av alkoholdrycker framgår av 9 kapitlet 2 och 3 § alkohollagen.

2.6.2 Riktlinjer

Förebyggande tillsyn sker genom information och utbildning i ansvarsfull alkoholserving. Syftet med den förebyggande tillsynen är att informera och göra tillståndshavaren uppmärksam på de krav som alkohollagen ställer så att brister i verksamheten inte uppstår.

Den **inre tillsynen** sker genom kontakt med andra myndigheter till exempel Skatteverket, polismyndigheten och kronofogdemyndigheten. Kontroll sker även genom Svensk Handelstidning Justitia. Det handlar om frågor av ekonomisk art och tillståndshavarens hederlighet.

Arboga kommuns **yttre tillsyn** sker efter en tillsynsplan. Tillsynen kan vara planerad men även händelsestyrd. Varje serveringsställe skall normalt få ett tillsynsbesök per år.

Tillsynen sker ofta tillsammans med andra myndigheter, Skatteverket, polismyndigheten, miljöenheten, och räddningstjänsten. Varje deltagande myndighet gör tillsyn utifrån sin egen lagstiftning. Kommunen och polismyndigheten är tillsynsmyndigheter utifrån alkohollagen.

Tillsynen kan ske när som helst under den tid som restaurangen är öppen. Kommunen tittar främst på ordning och nykterhet, att servering inte sker till berusade eller minderåriga gäster, att alkohol dricks på de ytor som är insynade serveringsytor. Till serveringsytor räknas inte toaletter och trappor. Tillsynen omfattar även kontroll av att marknadsföringen av alkoholdrycker på serveringsstället och i dess omedelbara närhet sker på ett måttfullt sätt. Den ekonomiska skötsamheten granskas genom exempelvis kassa- och personalkontroll och utförs då endast i samverkan med Skatteverket.

Inre och yttre tillsyn kan leda till att en utredning inleds och att förnyade remisser skickas till de berörda myndigheterna. Det kan också leda till förslag om sanktionsåtgärder. Om en utredning inleds ska kommunen avsluta ärendet med ett beslut. En genomförd tillsyn ska dokumenteras

---

och avslutas. De uppgifter som har framkommit med anledning av tillsynen kommuniceras med tillståndshavaren.

2.7 Tillsynsavgifter

2.7.1 Rättsregel

Kommunen har enligt 8 kapitlet 10 § alkohollagen rätt att ta ut avgifter för tillsyn av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige och baseras på självkostnads- och likställighetsprincipen som regleras närmare i kommunallagen 2 kap 6 § (2017:725).

2.7.2 Riktlinjer

Arboga kommuns avgiftsuttag innehåller dels en fast avgift som är lika för alla och dels en rörlig avgift som baseras på restaurangens alkoholomsättning. Avgifterna beslutas av kommunfullmäktige.

Aktuella avgifter finns på kommunens hemsida på internet samt hos alkoholhandläggaren.

I tillsynsavgiften ingår naturligtvis den tillsyn som görs av tillståndsenhetens personal direkt ute på restaurangen. Utöver detta tillkommer flera andra arbetsuppgifter som ingår i tillsynen. Detta är bland annat: service till dig som krögare, rådgivning, utbildning i Ansvarsfull Alkoholservering, administration, arkivering och diarieföring, samverkan med myndigheter, kommuner och andra instanser, intern utbildning, löner, lokaler och kostnader knutna till verksamheten.

---

3 Riktlinjer vid servering

3.1 Serveringstider

3.1.1 Rättsregel

Bestämmelsen i 8 kapitlet 19 § alkohollagen om serveringstider syftar främst till att motverka olägenheter som onykterhet och oordning. Bestämmelsen om serveringstider är en viktig del av den svenska alkoholpolitiken, och social hänsyn ska därför gå före affärsmässiga eller konkurrensmässiga hänsyn. Att en konkurrerande restaurang redan har fått längre serveringstid behöver därför inte motivera bifall till en annan ansökan. När kommunen prövar en restaurangs serveringstid ska man beakta om serveringstiden kan medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet, eller om den kan innebära särskild risk för människors hälsa. Skyddet för människors hälsa och intresset av att upprätthålla ordning, nykterhet och säkerhet ska alltså stå i förgrunden när kommunen prövar sena serveringstider.

3.1.2 Riktlinjer

Normal serveringstid enligt alkohollagen är mellan kl 11.00 och kl 01.00.

Restaurangernas öppethållande har betydelse dels för boende i serveringsställets närhet, eftersom det finns en påtaglig störningsrisk från restauranger med serveringstillstånd, dels för polisens arbete med att upprätthålla ordning och säkerhet. Frågan har både ett folkhälsoperspektiv och en rent alkoholpolitisk betydelse. Ökad tillgång på alkoholdrycker leder ofta till ökad alkoholkonsumtion och därmed ökade skadeverkningar. Ökad alkoholkonsumtion leder ofta till ett ökat krogrelaterat våld.

Polismyndighetens och miljönämndens yttrande om befarade ordningsstörningar, risk för störning av närboende tillmäts stor betydelse och läggs till den individuella och samlade bedömningen som tillståndsmyndigheten har att göra. I den bedömningen ska även vägas in restaurangens inriktning. Den inriktning som tillståndshavaren väljer och den profil som skapas för verksamheten, är ofta av avgörande betydelse för ordningsförhållandena i och omkring restaurangen.

En individuell prövning enligt alkohollagen måste dock alltid göras, det vill säga det finns ingen generell rätt att få servera alkohol efter normaltiden. Detta innebär att Arbogas restauranger kan ha olika stängningstid beroende på olika förutsättningar.

- kl 01.00 skall anses som normal sluttid och gälla allmänt för serveringsställen.

-
- Serveringstiden kan dock tidigareläggas eller senareläggas. Polismyndighet och miljönämnden är obligatoriska remissinstanser och deras yttranden är av stor betydelse vid prövning av serveringstiden.
  - Efter beslut i socialnämnden kan ett serveringsställe efter särskild motivering beviljas serveringstid till kl 02 under förutsättning att inga allvarliga anmärkningar skett mot hur serveringen skötts. En särskild motivering kan exempelvis vara underhållning med dans. Först gäller en prövotid på 1 år därefter kan ansökas om stadigvarande serveringstid till 02.

3.2 Ordning och nykterhet

3.2.1 Rättsregel

Allmänna bestämmelser om försäljning finns i 3 kapitlet i alkohollagen, och bestämmelser om servering av alkoholdrycker finns i 8 kapitlet. I lagens 1 kapitel 11 § andra stycket står det att Försäljning till konsument benämns detaljhandel eller, beträffande alkoholdrycker och alkoholdrycksliknandepreparat, servering om det säljs för intag på stället. Annan försäljning benämns partihandel. Bestämmelserna i 3 kapitlet om försäljning är därför tillämpliga även vid servering. 3 kapitlet 5 § och 8 kapitlet 20 § handlar båda om att se till att hålla ordning där man säljer och serverar alkoholdrycker. Enligt 3 kapitlet 5 § ska skador i möjligaste mån förhindras vid försäljning, och den som säljer alkoholdrycker ska se till att det råder ordning och nykterhet på försäljningsstället. Enligt 8 kapitlet 20 § ska personal vid servering se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

3.2.2 Riktlinjer

Arboga kommun utgår från att samtliga restauranger med serveringstillstånd arbetar utifrån en ansvarsfull alkoholservering. Detta innebär att det bör finnas en internpolicy för personalen på serveringsstället.

Alkohollagen ger tillståndsmyndigheten möjlighet att besluta om speciella föreskrifter, så kallade villkor. Vanligtvis kan det vara att förordnade ordningsvakter ska tjänstgöra, att enbart bordsservering får ske, att inga spritdrycker får serveras under vissa tider eller att servering inte får ske under vissa evenemang eller vid ungdomlig publik.

Enligt 8 kap 20 § skall vid servering av alkoholdrycker ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning och onykterhet undviks.

Arboga kommun anser inte att det är förenligt med kravet på måttfullhet att servera större mängder alkohol på en gång till en person eller en mindre grupp människor, då konsekvenserna av denna typ av servering är svår att bedöma. Servering ska skötas av serveringspersonal och får inte överlåtas till gäster för självservering. Som exempel kan nämnas servering av helflaskor spritdryck, s.k. ölhinkar, öltunnor, shotsbrickor, användande av drinkvagnar och liknande.

Enligt alkohollagen har 8 kap 21 § följande lydelse: "Priset för en alkoholdryck eller ett alkoholdrycksliknande preparat får vid servering inte sättas lägre än inköpspriset för drycken eller preparatet jämte skäligt påslag. Prissättningen får inte ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker eller alkoholdrycksliknande preparat med högre alkoholhalt främjas. Gästerna får inte uppmanas eller förmås att köpa alkoholdrycker eller alkoholdrycksliknande preparat.". Detta innebär att tillfälliga prissänkningar på alkoholdrycker, så kallade Happy Hour, inte får ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker med högre alkoholhalt främjas. Detta tolkar Arboga kommun så att om en tillfällig prissänkning görs på spritdrycker så ska samtliga drycker, d v s även alkoholfria sådana, sänkas i motsvarande grad. Priset på restaurangens matutbud ska alltid sänkas i motsvarande grad som sker på alkoholdrycker.

Mängdrabatter på alkohol är inte tillåtet, vilket innebär till exempel att en stor stark ska kosta lika mycket oberoende om gästen köper en eller flera. Priset på spritdrycker bör anges per centiliter. Centiliterpriset ska vara detsamma oavsett mängd för samma varugrupp.

3.3 Uteserveringar

3.3.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 14 § första stycket alkohollagen ska ett serveringstillstånd avse ett visst avgränsat utrymme, exempelvis en uteservering som finns i anslutning till serveringsstället. Kommunen kan vid tillståndsgivningen besluta om kortare serveringstider på en uteservering än inomhus. Vid ett beslut om serveringstillstånd kan kommunen även villkora tiderna för när uteserveringen ska vara utrymd. Anledningen är att verksamheten inte får störa omgivningen, till exempel dem som bor i närheten av restaurangen. Om kommunen inte har villkorat tillståndet med en särskild utrymningstid för uteserveringen gäller serveringsställets utrymningstid, det vill säga 30 minuter efter den serveringstid som gäller för serveringsstället i övrigt. Se 8 kapitlet 19 § i alkohollagen samt regeringsrättens dom Mål nr 7544-07.

3.3.2 Riktlinjer

En uteservering ska normalt ligga i direkt anslutning till serveringsstället samt vara fysiskt avgränsad från kringliggande områden där servering inte får förekomma.

Dess belägenhet skall vara sådan att den kan överblickas. Detta för att serveringspersonalen skall kunna kontrollera vilka gäster som får tillgång till alkoholdrycker samt kunna upptäcka om olägenheter uppstår.

Enligt alkohollagen gäller samma regler för alkoholservering utomhus som för bedrivande av alkoholservering i övrigt. Detta innebär bland annat att lagad eller på annat sätt tillredd mat måste kunna tillhandahållas där. Därutöver krävs tillstånd för användande av offentlig plats enligt ordningslagen eller dispositionsrätt av privat mark.

- Serveringspersonal ska stadigvarande tjänstgöra på uteserveringen då alkoholhaltiga drycker serveras där.
- Serveringsytan utgörs av sittplatser vid bord, på en klart avgränsad yta i anslutning till restaurangen, där enbart bordsservering är tillåten
- Vid musikunderhållning skall ljudnivån på musiken hållas på sådan nivå att närboende inte upplever sig som störda.
- Utrymningstiden för en uteservering är 30 minuter efter serveringstidens utgång.

3.4 Gemensamt serveringsutrymme

3.4.1 Rättsregel

I 8 kapitlet 14 § andra stycket alkohollagen ges möjlighet för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Det innebär att ett särskilt tillstånd kan beviljas för att servera på samma yta. En förutsättning är att de som ansöker om gemensamt serveringsutrymme har ett eget serveringstillstånd. Särskilda villkor kan meddelas i samband med beslutet om tillstånd för ett gemensamt serveringsutrymme.

3.4.2 Riktlinjer

En förutsättning för att erhålla tillstånd att använda gemensamt serveringsutrymme är att varje sökande har ett eget serveringstillstånd för sin verksamhet. Därefter kan flera tillståndshavare gemensamt ansöka om att få nyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Lokalen eller platsen som helhet ska vara överblickbar och vara väl avgränsad.

Tillståndsmyndigheten kan komma att meddela särskilda villkor som exempelvis förordnade ordningsvakter, bordsservering och/eller personal på den gemensamma serveringsytan under den tid som servering pågår. Denna bedömning sker i samband med ansökan.

Vid eventuella överträdelser av alkohollagens regler kan tillståndet för det gemensamma serveringsutrymmet komma att återkallas.

Handläggningstiden för en ansökan om gemensamt serveringsutrymme beräknas till cirka 2 månader räknat från den dag ansökan är komplett.

3.5 Cateringverksamhet

3.5.1 Rättsregel

I 8 kapitlet 4 § alkohollagen kan den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen. Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

3.5.2 Riktlinjer

Ett stadigvarande serveringstillstånd för slutna sällskap vid cateringverksamhet förutsätter att det ska finnas ett väl utrustat kök för tillredning av mat. På menyn ska finnas ett varierat utbud av för-, huvud- och efterrätter. Tillståndet gäller i den kommun där ansökan gjorts och beviljats. Om verksamhet ska ske i annan kommun måste en ansökan göras i den aktuella kommunen.

För varje tillfälle som tillståndshavaren skall servera mat och alkoholdrycker ska en anmälan på särskild blankett lämnas till kommunen tillsammans med ett godkännande från räddningstjänsten att lokalen är godkänd ur brandsäkerhetssynpunkt. Intyg om godkännande från räddningstjänsten behöver inte lämnas om catering ska ske till privat bostad.

3.6 Kryddning snaps

3.6.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 3 § alkohollagen får den som har ett stadigvarande tillstånd att servera spritdrycker, efter anmälan till kommunen, rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen.

3.6.2 Riktlinjer

Kryddning av snaps avser spritdryck som motsvarar det traditionella svenska okryddade brännvinet och verksamheten ska vara i liten skala. Avsikten med denna möjlighet är för servering i den egna verksamheten. Kryddning ska ske i originalbutelj. Av den anmälan som ska göras till kommunen ska framgå vilka kryddor som används, vilken spritdryck som avses och mängd som ska kryddas.

3.7 Provmakning

3.7.1 Rättsregel

I 8 kapitlet 6 § framgår att provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker kan anordnas vid arrangemang riktade till allmänheten under förutsättning att arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska ske.

De partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Enligt 8 kapitlet 7 § har den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna.

Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

3.7.2 Riktlinjer

En restauratör med serveringstillstånd ska kunna anordna provsmakning av alkoholdrycker inom ramen för sitt serveringstillstånd. Innan arrangemanget ska en anmälan göras till kommunen. I anmälan ska anges tid och plats för provsmakningen, vilka utställare som ska finnas på plats, vilka drycker som ska erbjudas provsmakning av, hur biljettförsäljning ska gå till samt hur ordning och nykterhet ska säkerställas.

Det är också möjligt för partihandlare/utställare att erhålla ett tillfälligt tillstånd för provsmakning, antingen enskilt eller gemensamt. Detta tillstånd gäller enbart provsmakning av den eller de drycker tillståndet omfattar. Vid provsmakning av en dryck ges en mycket liten mängd, en matsked eller mindre.

Om det tillfälliga tillståndet missköts kan man inte räkna med att få ett nytt tillstånd vid ett eventuellt nytt ansökningstillfälle. Tillstånd ska endast ges i samband med mässor, antingen renodlade vin-, öl- eller spritdrycksmässor eller om dryckerna är en del av andra produkter som mässan omfattar, exempelvis köksmässor.

De producenter som driver restaurangverksamhet med serveringstillstånd där de serverar de egenproducerade vinerna eller andra egenproducerade alkoholdrycker är det tillåtet att inom ramen för detta också erbjuda provsmakning av de egna produkterna.

Den producent som inte har serveringstillstånd ska kunna erhålla ett särskilt tillstånd för att kunna erbjuda provsmakning. Något krav på matservering krävs inte. Däremot ska sökanden uppfylla krav på lämplighet och laglydnad som vid ansökan om serveringstillstånd.

3.8 Villkor vid meddelande av serveringstillstånd

3.8.1 Rättsregel

Enligt allmänna förvaltningsrättsliga principer kan en kommun när den meddelar tillstånd också meddela olika slags villkor. Syftet är att motverka alkoholpolitiska skadeverkningar. Villkoren kan alltså endast meddelas vid beslut om serveringstillstånd. Dit räknas också beslut om utökning av ett gällande tillstånd, till exempel förlängd serveringstid och utökning av serveringslokal eller annat serveringsutrymme. Villkoren får inte vara generella utan behovet ska bedömas i varje enskilt fall.

Kommunen kan däremot i sina riktlinjer beskriva under vilka förutsättningar ett beslut kan komma att villkoras.

3.8.2 Riktlinjer

Arboga kommun använder sig av möjligheten att besluta om villkor i främst följande fall:

- om ordningsvakter ska finnas på restaurangen och mellan vilka klockslag
- om enbart bordsservering är tillåten på hela eller delar av serveringsstället
- serveringspersonal ska stadigvarande tjänstgöra på uteserveringen då gäster som blivit serverade alkoholdrycker uppehåller sig där
- underhållning via högtalare på uteserveringen skall upphöra senast kl 22.00
- vid serveringstid efter klockan 01 ska all personal utbildas i ansvarfull alkoholserving

---

3.9 Tillfälliga tillstånd till allmänheten och slutna sällskap

3.9.1 Rättsregel

Enligt 8 kapitlet 2 § alkohollagen kan ett serveringstillstånd meddelas för servering till allmänheten eller slutet sällskap. Tillståndet kan vara stadigvarande eller avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

3.9.2 Riktlinjer tillfälliga tillstånd till allmänheten

Tillfälliga tillstånd till allmänheten förekommer oftast i samband med någon form av arrangemang, musikalt eller kulturellt, liksom vid stora idrottsevenemang. Det handlar oftast om utökning av serveringstider, lokaler, anordnande av servering i restauranttält etc.

I den nationella handlingsplanen framgår det att samhället måste skapa flera alkoholfria miljöer. Detta kan tolkas så att stor restriktivitet skall råda då tillfälliga serveringstillstånd söks på sådana platser där det inte tidigare har funnits alkoholserving eller där sådan servering kan utgöra ett onaturligt inslag i miljön.

Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten bör därför endast i undantagsfall medges på idrottsplatser.

Ett krav vid beslut om tillstånd är att personer som ska vara ansvariga för serveringen ska vara kunniga och lämpliga för uppgiften. Tillståndshavaren ska dessutom vara på plats under serveringstiden.

En förutsättning för tillstånd är att kraven från övriga myndigheter är uppfyllda och att rätten att disponera marken kan styrkas.

I de undantagsfall då tillståndsmyndigheten beviljar ett tillfälligt serveringstillstånd till allmänheten skall följande riktlinjer gälla:

- Då det gäller idrotts- eller liknande anläggningar bör tillstånd avseende alkoholserving till allmänheten inte medges i samband med bedrivande av idrott.
- Om alkoholserving skall komma i fråga, avses en restauranglokal i avgränsad del av idrottsanläggningen. Alkoholserving medges inte till idrottspublik på läktare.
- Stor återhållsamhet skall gälla vid ansökningar om serveringstillstånd i samband med idrottsevenemang eller arrangemang som riktar sig till ungdomar.

-
- Tillfälliga serveringstillstånd till allmänheten, i centrala Arboga, medges endast i undantagsfall,
  - Kraven på intyg för markupplåtelse, brandmyndigheternas godkännande och godkänd livsmedelshantering skall vara uppfyllda.
  - Lagad eller tillredd mat under restaurangliknande former skall tillhandahållas, i detta fall minst tre olika maträtter.
  - Servering skall bedrivas på en avgränsad serveringsyta där bordsplatser finns som på en vanlig restaurang. Runt serveringsytan skall finnas acceptabla avgränsningar.
  - Servering av spritdrycker (starksprit) medges endast i undantagsfall.
  - Senaste serveringstid är klockan 02.00.
  - Betyggande tillsyn av serveringen måste garanteras. I denna ingår att servering och konsumtion av alkohol enbart sker inom avgränsad serveringsyta.
  - Tillfälliga tillstånd ges högst 12 gånger per år eller för en sammanhängande period av maximalt två månader.

3.9.3 Riktlinjer tillfälligt serveringstillstånd till slutet sällskap

Enligt alkohollagen kan serveringstillstånd meddelas för servering i förening, företag eller annat slutet sällskap.

Det finns inga preciserade krav i alkohollagen avseende kök vid servering till slutet sällskap. Lagad eller tillredd mat ska dock alltid tillhandahållas.

- Det slutna sällskapet ska utgöra en begränsad krets som har något gemensamt intresse man samlas kring, utöver den aktuella tillställningen som tillståndet söks för.
- Innan tillställningen ska arrangören veta vilka personer som kommer, till exempel genom mottagande av anmälningar.
- Serveringslokalen får inte vara öppen för insläpp av nya gäster under pågående tillställning.
- Annonsering i massmedia eller liknande är inte tillåten.

-
- Serveringstider skall prövas utifrån samma kriterier som gäller för tillstånd för servering till allmänheten.

Ansökan och andra dokument skall ha inkommit till myndigheten minst en vecka innan tillställningen/arrangemanget ska äga rum.

Serveringstillstånd krävs dock inte om serveringen

- Avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
- Sker utan vinstintresse och utan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, och
- Äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker

Observera att samtliga ovan nämnda kriterier ska vara uppfyllda för att få servera utan serveringstillstånd.

3.10 Alkoholservering på särskilda boenden

3.10.1 Rättsregel

Enligt alkohollagens kapitel 8 § 1b gäller undantag på krav på serveringstillstånd från 2012 på sådana boenden för äldre som avses i socialtjänstlagen (2001:453) 5 kapitel 5 § tredje stycket samt kapitel 9 § 9 lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Måltidsservice skall tillhandahållas för att undantaget skall gälla.

3.10.2 Riktlinjer för alkoholservering på särskilda boenden

Undantaget från krav på serveringstillstånd gäller endast på särskilda boenden där måltidsservice tillhandahålls och omfattar de boende där och besökare i form av nära anhöriga eller andra närstående. Någon anmälan om servering behöver inte göras till kommunen. Undantaget gäller inte andra ytor än den gemensamma matsalen och den gäller inte exempelvis föreningar som organiserar anhöriga eller liknande. Inte heller gäller undantaget måltidsservice som riktar sig till andra än de boende på stället. Ett krav för att servera alkoholdrycker är att ett egenkontrollprogram upprättas. Stöd för detta kan erhållas från Folkhälsomyndigheten webbplats eller från kommunens handläggare. Alla alkohollagens krav ställs på den som ansvarar för serveringen. Missköter man sig kan kommunen utfärda en varning eller i allvarigare fall ett förbud mot servering. Ett förbud gäller i sex månader. Om detta ignoreras kan den ansvarige dömas till böter eller fängelse.